

slagsstillerne (Bojssen) udtalte, at Sognebeboerne og Kirketiendeyderne ere de Samme, og at de derfor gennem deres Kirketiende yde tilstrækkeligt Bidrag til Kirkerens Opvarmning. Jeg tror dog at kunde sige, at det ikke forholder sig ganske saaledes. Der er endog saa, mig bekendt, Sogne, hvor i det Mindste en Tredjedel af Hartkornet er tiendefrit. Som Følge deraf yde de Beboere, der besidde dette Hartkorn, intet Bidrag til Kirken, og efterhaanden som Forholdene udville sig, og der nedsetter sig flere Næringsdrivende paa Landet, hvoraf endel endog saa ere meget formuende, vil man komme til at lade en hel Del Beboere, som i Grunden havde den bedste Gøne, slippe fri for nogen Ydelse. Thi Forholdet er ikke saaledes overalt, at Kirketiende-eieren er en enkelt Person. Der er en stor Del Steder i Landet, hvor de vedkommende Sognebeboere, altsaa Tiendeyderne selv, ere deres Kirketiende, og det vil da blive en Byrde, som man her vil paalægge dem, som man vil fritage de øvrige Sognebeboere for, ja, man vil selv kunne komme i det Tilfælde, at en Tiende-eier, der tillige besidder tiendefri Eiendom, for saa Nar siden har solgt sin Kirketiende til Sognebeboerne eller rettere Tiendeyderne — og det gaar jo med den Slags Eiendom som med anden, at man ved Kjøbet tager Hensyn til den Byrde, der paahviler den, og derefter indretter man Salgsbetingelserne — og desuagtet vil han for Fremtiden, naar man lægger de her omhandlede Byrder paa Tiende-eierne, være fri for enhverformelt saadan Udgift ved en Foranstaltning, som aabenbart ikke kan siges at høre ind under de Forpligtelser, der tidligere have paahvilet Tiende-eierne, og selv Loven af 19de Februar 1861 har udtrykkelig i sin § 5 værnet om Tiende-eierne, for at de ikke skulle komme til at yde noget Bidrag i den Retning, som her tilsigtes. Jeg tror derfor, at det Videste, man paa nogen Maade bør gaa med at give Tiende-eierne, som i ret mange Tilfælde ogsaa ere Tiendeyderne, Paalæg, det kan kun være, at de skulle anskaffe Kaffelovne til Kirkerne, men jeg kan derimod ikke finde nogenformelt Grund til at bebyrde dem med ogsaa at skaffe det nødvendige Brændsel til Kirkerens Opvarmning. Det er aabenbart en Udgift, som de vedkommende Kirkesøgende selv maa bære, da det er dem, der have Behageligheden og Befvemmeligheden derved.

Rasmussen: Den Lante, som ligger til Grund for dette Lovforslag, taltaler mig. Jeg tror, at det paa mange Steder kan være nødvendigt, at der bliver afledet Vand fra Kirkegaardene, og jeg finder, som det er udtalt, at det er til Forargelse, at Eigene undertiden saa at sige næsten skulle drines samtidig med, at de blive begaarne. Jeg tror derfor, at der kunde være Grund til at gjøre Noget i den Anledning. Det Samme er

ogsaa Tilfældet med Hensyn til det andet Spørgsmaal, der ligger for i Lovforslaget med Hensyn til Kirkerens Opvarmning. Jeg mener, at denne Foranstaltning vilde være god og maatte ogsaa bidrage til, at Folk vilde gaa flittigere i Kirke, navnlig om Vinteren, da det vistnok holder Mange tilbage fra at søge Kirken, at den i Almindelighed er saa kold, at man ikke kan være sig der og ikke kan komme der uden at være udsat for at sætte Helbredet til. Men idet jeg sympatiserer med Lovforslagets Lante og finder, at det vilde være heldigt, om der blev gjort Noget i denne Retning, saa tror jeg dog, at Sagen maa tages under aller-nærmeste Overveelse af Hensyn til Udgifterne. Kirketiende-eierne kunne nok udrede Noget dertil, men hvorvidt man skulde paalægge dem den hele Udgift, saaledes som der her er foreslaaet, maa man vistnok tage under nærmere Overveelse. Jeg vil tillade mig her at udtale, at jeg tror, at de, der have eiet Kirketienden i flere Aar, i mange Tilfælde ville have haft saa mange Fordele af denne Eiendom, at det ikke kunde være saa trykkende for dem, om de skulde udrede nogen Udgift i den her fremsatte Anledning. Men paa den anden Side kan der være Mange, som i den senere Tid have kjøbt deres Kirke og samtidig dermed Kirketienden, og for dem kan Sagen blive temmelig trykkende. Det er navnlig Tilfældet i min Valgkreds, at der i de senere Aar er kjøbt nogle Kirker, som have tilhørt Staten, og det traf sig, da jeg som hjem forrige Aar fra Nigsdagssamlingen, at jeg modtog Brev fra en Mand, som var Medeier af en saadan Kirketiende. Han var var netop bleven bekendt med den Udvalgsbetænkning, som blev afgiven i denne Sag forrige Aar, og han anmodede mig om, at jeg vilde virke for, at Loven ikke blev vedtagen saaledes, som den var foreslaaet af Udvalgets Flertal, idet han gjorde gjældende, at det vilde blive meget for haardt og trykkende for Tiende-eierne, dersom de skulde forpligtes til at yde, hvad Flertallet havde foreslaaet. Det kan heller ikke negtes, at naar man gaar tilbunds i Sagen, kunde det blive meget store Udgifter for Tiende-eierne, navnlig med Hensyn til Affjoning fra Kirkegaarden. Saaledes som det her er foreslaaet, kunde de komme til at grave $3\frac{1}{2}$ Alen under det dybeste Sted paa Kirkegaarden, det kunde træffe sig, at Vandet maatte ledes meget langt, og at der kunde være Bækk, som skulde graves igjennem, saa at det vil ses, at den hele Foranstaltning kunde blive meget betydelig. Jeg tror derfor som sagt, at det bør tages under nøieste Overveelse, hvorledes Udgifterne bør udredes og fordeles paa bedste Maade. Jeg skal ikke udtale mig videre om Sagen, men slutte med, hvad jeg begyndte med, at det efter min Mening vil være nyttigt og godt, at der bliver gjort Noget i den omhandlede Henseende, men at det bør tages under nøieste Overveelse, paa hvilken Maade det vil være bedst at fremme Sagen,